



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor  
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum  
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,  
Coordinatus, Seu Omnes ...**

**Diana, Antonino**

**Lugduni, M. DC. LXXX.**

11. Respondetur ad illud argumentum, si consecratio Episcopi est verus Ordo, & verum Sacramentum, ergo non septem, sed octo sunt ordines, & Sacramenta. Ex p. 12. t. 1. r. 11.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

is nota afficere, quamvis mihi falsa videatur. Ita ille.

Verum supradictæ censuræ in sensu quo loquutus est D. Thomas, vt explicant Discipuli eius scholæ non procedunt, & propter reuerentiam debitam communi Magistro, ac Angelico Doctore D. Thomæ ego assero eius sententiam tanquam probabilem admittere Marchinum de Sacram. Ordinis, tract. 1. p. 1. c. 11. n. 3. & Leandrum de Sacram. tom. 2. tr. 6. disp. 1. q. 10. licet contrariam sententiam tanquam longè probabiliorē teneant. Imo nouissimè sententiam sancti Magistri absolute tenent omnes eius Discipuli, quos referunt, & sequuntur Fr. Ioan. de S. Thoma in dist. apologetica 2. de approbatione Doctrinæ S. Thomæ obiect. 6. p. 177. & nouissimè Pater Thomas Hurtadus variorum tom. 1. tract. 11. resol. 3. per totam, cum Bonacina tom. 1. de Sacram. disp. 8. quæst. 1. punct. 1. num. 3. & nouissimè illam acriter tuetur Garzias in summa, tract. 1. diff. 1. dub. 9. num. 4. sic asserens. [Respondendo puer à la duda, y digo, que no solo no es contra la fe: afirmar que el Obispado no es Sacramento de Orden, sino que es muy prouable que no lo es. Assi lo sienten muchos Canonistas, y Theologos, y aun Marchino, con defender la parte contraria, tiene à esta por prouable; y aduerto, que todos estos Doctores, fuera los tres Santos, han elcrito despues del Concilio Tridentino, para que se vea la poca razon que tuuo Luis de Torres en dexir lo que dixo. La razon potissima en fauor desta opinion es, porque en la Iglesia no ay sino siete Sacramentos, y siete Ordenes, y si fuessè el Obispado Orden, auria ocho Ordenes: luego auemos de dexir que no es en rigor Sacramento. Responden los contrarios, que el Obispado es verdadero Sacramento de Orden, pero no distinto del Sacerdotio, sino que haze un cuerpo con el; però esto tiene su dificultad, porque si el Obispado tiene diferente materia, y forma del Sacerdotio, e independiente del, como puede venir à ser vna cosa con el: Lo segundo porque el poder que se da de Orden, es en orden ad conficiendam vel administrandam Eucharistiam, y en esto no tiene mas poder el Obispo, que otro qualquier Sacerdote simple, luego el Obispado no es Orden. Verdad es, que los que defenden esta segunda opinion tambien dicen, que en la recepcion del Obispado se halla cosa que tiene vez de materia, y vez de forma, y que se da caracter; esto es, que se estingue el caracter Sacerdotal al Obispado, y el caracter Obispado viene à perficionar el Sacerdotal, y assi ereo que esse punto tiene mucho de question de nomine, y que solo ay enuencntro en el modo de esplica la, si bien ay enuencntro conocido en si se da gracia ex opere operato, & no.] Et sententiam Diui Thomæ ex Societate sua præter Henriquez, tenet Reginaldus tom. 2. l. 30. tract. 1. num. 5. & Comitulus lib. 1. disp. 48. num. 11. sed extra difficultatem esse, si vera esset opinio Ioannis Blesæ in Apologia pro doctrina S. Thomæ tom. 1. quest. 1. art. 4. dub. 5. propof. 6. pag. 74. in qua tradit D. Thomam verè sensisse ordinationem Episcopi esse ordinationem sacram, & Ordinem sacram, & verum Sacramentum. Sed hic pro curiosis, & Diui Thomæ doctrinæ adductis non deseram etiam apponere verba Francisci Syluij in 3. p. q. 40. art. 5. conel. 2. vbi docens sententiam asserentem Episcopatum esse Ordinem, & propriè Sacramentum nouæ legis, sic ait: Hanc sententiam tradunt communiter, & vt nobis videtur S. Thomæ, nam in Opusculo de perfectione vitæ spiritualis cap. 24. sic habet. [Quod quartò proponitur quod Episcopatus non est Ordo, hoc manifestè continet falsitatem, si absolute intelligatur, & postea. Quod autem habeat aliquem Ordinem, non iurisdictionem solum, sicut Archidiaconus, vel

Curatus presbyter, patet ex hoc quod Episcopus potest multa facere quæ non potest committere sicut confirmare, ordinare, &c. & scribens in 2. ad Timotheum cap. 1. dicit quod in ea manuum impositione, qua Timotheus erat ordinatus Episcopus, data fuerit ei gratia Spiritus sancti. Dicimus ergo probabiliora esse quæ scripsit posterius, quàm quæ in 4. fuerat commentatus. Hæc Syluius; & post illum Mercerus de Sacram. quest. 40. art. 5. Et hæc dicta sufficiunt in defensionem sententiæ Angelici Doctore D. Thomæ quam eius incliti Discipuli doctè, vt semper solent, propugnabunt, vel explicabunt clarius.

## RÉSOL. XI.

Respondetur ad illud argumentum, si Consecratio Episcopi est verus Ordo, & verum Sacramentum, ergo non septem, sed octo sunt Ordines, & Sacramenta? Ex p. 12. tr. 1. Ref. 11.

§. 1. Hoc argumentum magnam vim affert aliquibus, sed ad ipsum respondet Gerunda de Episcop. tom. 2. lib. 8. disp. 6. cap. 4. num. 3. qui citat Altiusdorenses, Durandum, Paludanum, Valdenses, Catetanum, Michaëlem Medinam, Petrum Sotum, & Nauarrum, quibus adde ex Neotericis Gregorium de Valentia tom. 4. disp. 9. q. 1. punct. 11. in fine, vbi ait; Dico tertio, absolute tamen loquendo esse octo Ordines propriè dictos, nempe Episcopatum, & illos septem, vt rectissime loquuntur Authores quartæ opinionis. Nec certè hoc negari potest, vt antea notauimus. Patet ex Concilio Tridentino sess. 23. cap. 4. Cui, quod attinet ad Episcopatum rectè vbi supra dicit Nauarrus, se non scire, nec posse bona fide respondere. Item id patet ex cap. decernimus 28. dist. & cap. 1. dist. 32. vbi satis aperte indicatur, Episcopatum esse etiam sacrum Ordinem, sicut Ordinem Presbyterorum, & Diaconorum, & Subdiaconorum, vt rectè etiam de dicto cap. 1. Glossa explicat. Ita Valentia. Sed hanc sententiam tanquam temerariam damnat Villalobos in Summa tom. 1. tract. 11. difficult. 2. num. 4. [Que el Obispado sea Orden, hablando latoamente, colige se del Concil. Trident. donde dixe, (Declarat Sancta Synodus, præter cæteros Ecclesiasticos gradus, Episcopos, qui in Apostolorum locum successerunt, ad hunc Hierarchicum Ordinem præcipuè pertinere.) Mas que de hecho de verdad no sea Orden, es de Santo Thomas. Y Fray B. de Lesma dize, que es comun de los Santos, y Concilios. Por lo menos es temerario dizir, que la primera tonsura, y el Obispado son Ordines en la Iglesia.]

2. Sed quia ego libenter abstineo à censuris operationum, dico quod Pater Auersa de Sacram. Ordinis quest. 4. sect. 7. respondens ad argumentum adductum sic asserit: Ad fundamentum alterius sententiæ dici posset non oportere ab initio distinguere septem tantum Ordines, sed bene posse distinguere octo: at potest adhuc optimè retineri, vt ab initio dicantur septem quidem ordines; inter quos septimus, vltimus, ac supremus dicatur Ordo Sacerdotij. Sed tamen hoc nomen amplè sumatur, nempe pro potestate conficiendi, & conferendi validè illa Sacramenta, quæ requirunt ministrum consecratum. Ac deinde hoc tanquam genus diuidatur in duas species videlicet in duos gradus Sacerdotij; vnum ad conficienda Sacramenta Eucharistiæ, Absolutionis, & Extremæ Vnctionis; alterum ad Sacramenta Confirmationis, & Ordinationis. Et vni quidem relictum est idem commune nomen Sacerdotij, alteri attributum est proprium nomen Episcopatus. Sic Anacletus Papa dicebat, bipartitum

partitum esse Ordinem Sacerdotum, & duos esse Ordines Sacerdotum, idque ex institutione Domini: Et Pelagius Papa dicebat, hos esse duos primos Ordines. Ita Auerſa.

3. Itaque aſſero cum Ifamberto in 3. part. tom. 3. de Sacramēto Ordinis, diſp. 1. art. 3. Patres; & Concilia enumerandō tantum ſeptem Ordines, comprehendere Episcopatum ſub ſacerdotio, ead eum modum quo enumerandō ſeptem tantum Sacramenta nouæ legis, comprehendunt ſub nomine Ordinis omnes illos ſingulos Ordines, qui ſibi vendicant rationem Sacramenti: nam quemadmodum in iſta enumeratione ita numerant Ordinem pro vno Sacramento, quatenus ſumunt illud genericè, vt tamen rationem Sacramenti non denegent membris ſub iſto genere contentis: pari etiam iure quando in enumeratione Ordinum cenſent tantum Presbyteratum, ſeu ſacerdotium; recenſent illud, quatenus ſumitur genericè, & prout diuiditur in duas ſpecies, quarum vna eſt ſimplex Presbyteratus, & altera Episcopatus: nam Patres ſupra citati diſtinguunt duos Ordines ſacerdotum, ſcilicet, maiorum, & minorum, quod non poteſt intelligi niſi de Ordine ſimplicium ſacerdotum, & ordine Episcoporum. Et tandem Syluius in 3. part. q. 4. art. 5. concludit. 2. ſic ait. Sub ſacerdotio includitur Episcopatus, qui propterea non facit numerum cum illis: eſt enim ſacerdotium Ordo genere vnus, ſub quo continentur duæ ſpecies, ſcilicet Presbyteratus communiter dictus; & Episcopatus. Si quis tamen Episcopatum incompletè accipiat prout à ſacerdotio diſtinguitur; non malè concedet eſſe octo Ordines. Quod autem communiter nominentur ſeptem, accidit ex eo quod ſermo fiat de ordinibus quibus communes miniſtri ordinantur, qualis non eſt Episcopos. Ita Syluius.

4. Concludo itaque cum Martino. de Sacrament. tom. 2. diſp. 66. ſect. 3. num. 31. Soto in 4. diſt. 24. quaſt. 1. art. 3. Maiorè ibid. quaſt. 1. §. 3. Almairio quaſt. vnica, art. 3. Valquez diſp. 238. cap. 3. num. 26. Bellarminus lib. de Ordine; cap. 8. in fin. & Agid. Coninch. diſp. 20. dab. 6. num. 51. Sacramentum Ordinis eſſe vnum, non ſpecie atoma, ſed ſubalterna, & genericè: vel eſſe vnum totale conſtitutum ex multis partialibus coordinatis. Diuiditur enim in plures ſpecies, quæ vnum totale Sacramentum Ordinis coordinatione quadam conſtituunt, quatenus pertinent ad conſtituendum perfectum Eccleſiæ miniſtrum: quemadmodum multi habitus partiales, propter quandam coordinationem, & habitudinem ad vnum obiectum totale conſtituunt vnam totalem ſcientiam. Quod autem dicitur ſeptem tantum eſſe Sacramenta, non eſt intelligendum de ſpecie infima, ſed vel infima, vel ſubalterna: eadem ratione qua dicuntur eſſe quatuor virtutes Cardinales, quæ ſub ſe plures diuerſas ſpecies continent.

## RESOL. XII.

De materia conſecrationis Episcopalis.

Et prima Ifamberti & aliorum opinio aſſeritur. Ex p. 12. tr. 1. Ref. 12.

Sup. in omnibus & de eim præcedentibus. Ref. huius tract.

§. 1. Diligenter, ni fallor, ſatis ſupra probatum eſt Episcopalem conſecrationem non ſolem eſſe Ordinem, ſed Sacramentum; nunc tractandum venit de eius materia & forma. Et quidem fateor in nullo Sacramento tantas tricas, & contractus inueniri, ac diuerſitates opinionum; vt in conſecratione Episcopali, & ideo ego non ſine magno labore in gratiam Lectorum præſentem difficultatem pertra-

ctabo. Pro qua ſuppono Conſecrationis Episcopalis ritus in Pontificali Romano eſſe ſequentes.

2. Primò, Euangeliorum liber apertus, quia à Conſecratore, & ab aſſiſtentibus Episcopis imponitur ſuper ceterum, & ſcapulas electi; ac mox iidem ambabus manibus caput conſecrandi tangunt, dicentes; *Accipe Spiritum ſanctum.*

3. Secundò, Conſecrator pollicem ſuum dextrum intingit in ſanctum Chriſtina, & caput electi inungit, formans primò ſignum Crucis, & caput electi inungit, deinde reliquum coronæ linendo, interim dicens; *Vngatur, & conſecretur caput tuum caeleſti benedictione in ordine Pontificali, & mox producens manu dextra, tertio ſignum Crucis ſuper caput electi, dicit; In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti.*

4. Tertio, Manus ambas iunctas Chriſmate vngit, dicens; *Vngatur manus iſta de Oleo ſanctificato, & Chriſmate ſanctificationis, ſicut vnxit Saroni, David Regem & Propheetam; ita vngatur, & conſecretur. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti.*

5. Quarto, baculum Paſtorale benedictum conſecrato tradit, dicens; *Accipe baculum Paſtorale Officij, vt ſis in corrigendis vitis pie ſauens, iudicium ſine ira tenens, in ſouendis virtutibus auditorum animos demulcens, in tranquillitate ſeruitutis cenſuram non deſerens.*

6. Quintò, Annulum dextræ manū conſecrati immittit, dicens; *Accipe Annulum fidei, ſcilicet, ſignaculum quatenus ſponſam Dei, Sanctam, videlicet, Ecclēſiam, inmemorata Fide ordinatus ſilibeat cuſtodire.*

7. Sextò, Accipit librum Euangeliorum de ſcapulis conſecrati, & adiuuantibus Episcopis aſſiſtentibus, tradit eum clauſum conſecrato tangenti illum, ſine apertione manuum, dicens; *Accipe Euangelium, & vade, prædica populo tibi commiſſo; potens eſt enim Deus, vt augeat gratiam tuam, qui vniuerſis & regnat cum Deo Patre in unitate Spiritus ſancti Deus, per omnia ſacula ſæculorum, Amen.*

8. Septimò, Dato pacis oſculo, Mitram benedictam, & aqua luſtrali aſperſam, adiuuantibus Episcopis aſſiſtentibus, imponit capiti Conſecrati, dicens; *Imponimus, Domine, capiti huic Anſiſtitiæ, & Argentiſtitiæ galeam munitionis & ſalutis, quatenus decorata facie, & armato capite cornibus virtutis reſtantis terribilis appareat aduerſariis veritatis.*

9. Octauò, Chirothecas eadem ratione imponit manibus Conſecrati, dicens; *Circunda, Domine, manus huic miniſtri tui mundicia noui hominis, qui de cælo deſcendit.*

10. Ex his ritibus Michaël Medina lib. 1. de conſec. cap. 17. ſignificat omnes ſeptem priores ritus, omniſiſto poſtremo, pertinere ad ſubſtantiam ordinis Episcopalis. Durandus lib. 2. Ration. cap. 11. ſex requirit, cum ait, ſingula autem, dum ſingulis verbis traduntur, & ſiunt. Quæ verba, & capitis, & manuum vnctio, & pollicum, conſignatio Baculi, & Annuli, & Euangelij traditio ſunt huius ſubſtantia Sacramenti; cætera ſolemnitatis ſunt.

11. Hoc ſuppoſito, Prima opinio eſt Nicolai Ifamberti in 3. part. D. Thom. tom. 3. de Sacramentis Ordinis, diſp. 3. art. 4. vbi ſic ait; Materia ordinationis Episcopalis, prout adæquatè conſideratur, eſt triplex partialis, triplex item forma partialis triplici partiali materiæ correſpondens. Prima materia partialis, eſt impoſitio manuum trium Episcoporum ſuper caput eius qui ordinatur in Episcopum; forma ei correſpondens ſunt hæc verba, quæ tunc tres illi Episcopos ſimul proferunt, *Accipe Spiritum ſanctum.* Secunda partialis materia eſt vnctio capitis, & manuum electi in Episcopum per conſecratorem Episcopum. Partialis forma ei correſpondens ſunt verba quæ Episcopos